

1589 *didisse : regias quidem vices in iis quæ ad regni statum negotiaque spectant, non in iis quæ ad commissæ ab Rege delicta fatenda expiandaque pertinent, obire posse : itaque primum Dei Optimi Maximi auxilium Henricus imploret, inde ad eum ut illius in terris vices obtinentem confugiat, veniam flagitet, ex animo pœniteat, ore proprio ejusmodi officia præstet : si secus faciat, postulatis nunquam assensurum.*

Erant in purpuratorum collegio, pauci licet, in Gallos propensi, variisque ex causis ei regno obnoxii, qui Henrico fauebant. Erant qui penitus secum ipsi reputabant, quantum in gravissimo negotio, ex quo in universa christiana republica magnarum rerum mutatio consequi poterat, mature consulendum decernendumque censerent. Ad hos conversus Pontifex, *mirari, inquit, tantum apud eos privatos affectus posse, ut sibi non animis subjiciant, si ejusmodi delictum inultum maneat, Ecclesiæ existimationem prosterni, Apostolicæ Sedis auctoritatem labefactari, sacrum Senatum proculcari, non dignitatem, non fortunas, non vitam amplissimi ordinis tutam fore : quocirca cum Divinæ providentiæ permissu insuetum illud atque horrendum facinus sui pontificatus tempore acciderit, nulla re perterritum, quidquid jus, quidquid Dei Optimi Maximi honor & cultus, quidquid Ecclesiæ dignitas atque incolumitas exposcat, intrepide facturum.* Verum cum imminentes nobilissimo regno tempestates mente prælagiret, id cupere se Xystus haud obscure significabat, ut, Borbonio Cardinali, Lugdunensi Archiepiscopo captivis dimissis, errati pœnitentia ductus a se Henricus veniam peteret. Itaque illum literis & officiis ad id sedulo sollicitabat. Ad hæc Henricus, Cardinali dimisso, graviores motus ac turbas in Gallia suborituræ affirmare, Lugdunensem in sua potestate non esse; Gastium, cui una cum Ambrosiana arce captivorum custodia concredita fuerat, cum Archiepiscopo, Nivellio præside, mercatorumque præposito, ut numerata certa pecuniæ summa, statim dimitterentur, pepigisse. Contra Pontifex, excusationibus non admissis, saltem Borbonium Mauroceno legato custodiendum tradi petebat: eo facto Regis timori opportunè provisum iri. Sed neque his Henricus assentiebatur: alteri traditum fuga sibi consulturum.

In-